

וירא (289)

ידיעה זו נובע אצלו רק מתוך "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אתריו", מאחר שהוא מקדיש עצמו לחינוך ולקירוב הבריות אל תחת כנפי השכינה.

ספר "מענינה של תורה בשם חתם סופר"

וישכם אברהם בפקר אל המקום אשר עמד שם (י"ט. כז) אמרו בגמרא (ברכות כו:) אברהם תיקן תפילת שחרית, שנאמר: "וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם", ואין עמידה אלא תפילה. יצחק תיקן תפילת מנחה, יעקב תיקן תפילת ערבית. אומרים בשם החידושי הרי"ם, כי בשמו של כל אחד מהאבות מרומזת התפילה שתיקן: "אברהם" האות השני בשמו היא 'ב', בוקר, תפילת שחרית, 'יצחק', האות השניה היא 'צ', צהרים, תפילת מנחה, 'יעקב' האות השניה היא 'ע', ערב, תפילת ערבית.

ספר "שיח הפרשה"

כל העולם צוחק על עם ישראל מאז ועד היום ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי (כ"א.)

דרש רבי שמשון רפאל הירש: אברהם בא עם בשורה: אני ושרה נשנה העולם על ידי אמונה בק-ל אחד! וכולם צחקו, כשהיה אברהם אבינו בן תשעים ותשע, ושרה בת תשעים אמרו: עתה נולד בן שיקיים עם שישנה את העולם, וכולם המשיכו לצחוק. גם לאחר שנולד יצחק, המשיך העולם לצחוק: ילד זה יקיים עם? הלא הוא עומד להיות יתום! אביו בן מאה ואמו בת תשעים, והוא עתיד לגדול בבית יתומים. עד היום צוחקים, אבל צוחק מי צוחק אחרון, כידוע. הסוף יהיה מסיים רבי שמשון רפאל הירש ואומר: שתבוא הגאולה השלמה, וימלא העולם כבוד ה', "אז ימלא שחוק פינור".

ספר "ומתוך האור"

האמהות שומרות על קדושת הבית

ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה (כ"א. י) התורה מספרת לנו הרבה סיפורים על האבות, קירבו רחוקים לאביהם שבשמים, בנו ישיבות, ניסיון עקידת יצחק וכו'. על האמהות מסופר רק כיצד הן שמרו על הבית. שרה אמנו הוציאה את ישמעאל מהבית. היא הבחינה בסכנה הנשקפת ליצחק מהשפעתו השלילית של ישמעאל. אברהם אבינו כביכול לא הבחין בזאת, אבל שרה אמרה: "גרש האמה הזאת ואת בנה". לאמא ניתן חוש מיוחד! כך היה גם עם יעקב. עשו רצה לקחת הכל, באה אמא רבקה והחזירה את כל הקדושה לבנה יעקב. לאחר מכן כשהיה יעקב אצל לבן וה' הורה לו לעזוב את בית לבן, הוא קרא לרחל וללאה ושאל אותן מה לעשות. התשובה שלהן היתה: "הלוא נכריות נחשבנו לו" (בראשית לא. טו), אין לנו שום קשר עם לבן, אל אף שהוא אבינו, כך הן שמרו על טהרת הבית. זהו

וירא אליו ה' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל פחם היום (יח. א)

אברהם אבינו היה יכול לעסוק בעניני "וירא אליו ה'", במדרגות גבוהות של עבודת ה' וגילוי שכינה, אבל הוא ויתר על הכל, והעדיף לשבת בחוץ במסירות נפש, ב"פתח האהל פחם היום", כדי לקבל כל עובר דרך, לקרבו לעבודת ה' ולהרבות כבוד שמים. והעבודה הפשוטה הזו היתה חשובה בעיניו יותר מעבודת הקודש שלו עצמו.

ספר "ילקוט מאיש

לרעהו"

גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת שכינה

ויאמר ה' אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך (יח. ג)

שואלים המפרשים מנין שגדולה הכנסת אורים יותר מהקבלת פני שכינה, שמא שניהם שווים ושקולים הם? ביאר הגר"א, ידוע שהנפטר מרבו אל יפטר ואחוריו כלפי רבו אלא פניו כלפי רבו והולך מאחוריו, וכן כהן גדול שיוצא מבית קודש הקדשים וכהן הדיוט שיוצא מהקודש, יוצא לאחוריו ופניו כלפי השכינה. והנה אברהם אבינו כאשר ראה את האורחים הלך לקבל פניהם, וביקש מאת השי"ת שימתין עד שיקבל פני האורחים, והנה כאשר הלך מאת פני ה' היה לו לילך ופניו כלפי השכינה ואחוריו כלפי האורחים, אך אין זה דרך ארץ לקבל אורחים באופן כזה, לכן הסיב פניו כלפי האורחים לקבלם בסבר פנים יפות כמ"ש "וירא וירץ לקראתם" לקראתם משמע נגד פניהם ורץ כדרכו, כי אי אפשר לרוץ אחורנית, והסיב פניו מנגד פני השכינה. ומזה שהעדיף אברהם להסב פניו כלפי אורחיו, ואחוריו כלפי השכינה, למדו חז"ל: גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה.

ספר "אוצרות התורה"

המכסה אני מאברהם אשר אני עשה... כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת בתו אתריו ושקרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. (יח. יז-ט)

מה נימוק יש "אשר יצוה את בניו ואת בתו אתריו" לגבי "המכסה אני מאברהם"? ברם הסיבה להעלים ידיעה זו מאברהם, על אף היותו נביא, נעוצה בזה, שהיה טרוד בגיור גרים וקירוב הבריות אל השכינה, וממילא לא היתה שעתו פנויה להתבודד ולהגיע עד למדרגה העליונה של נבואה ורוח הקודש (לפיכך גם היה טפל לשרה בנבואה, כיון שהיא היתה תמיד באהל, ומתבודדת מאנשים יותר ממנו). לכך אמר השם יתברך: "המכסה אני מאברהם אשר אני עשה", כלום מן היושר הוא, שאכסה ממנו את הדבר הזה, בה בשעה שחסרון

אתה בני, הינך לי כשה ממש, לשרפך על קידוש השם, כדרך שעושים בשה.

ספר "מענה של תורה בשם קדושת לוי"

הלכה: עניית אמן

מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא, לכן כבר בעודם קטנים, ילמד את בניו שיענו אמן. וראוי להביאם לבית הכנסת משעה שיכולים לענות אמן, אך יקפיד לחנכם שיעמדו באימה וביראה. מי שאינו עונה אמן ענשו גדול מאוד, אף אם אירע זאת בשגגה וצריך תשובה. צריך זהירות מיוחדת לעניית אמן אחר ברכת 'המחזיר שכינתו לציון', וברכת 'הפורש סוכת וכו' ועל ירושלים', כי מצוי ששוכחים לאומרם מחמת אמירת ה'מודים' או ה'שמרו'. וכן אחר ברכת מחיה מתים, ברכת הגומל. ואמן אחרון של הקדיש הסמוך לברכו.

ספר "נוטרי אמן"

פתגם: דור הלך ודור בא, והאָרץ לעולם עמדת

קהלת

חקירה: שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהיה טורח ג' ימים.

שיטרח ממש ג' ימים, או שרק תהיה לו שהות לטרוח, אך אינו מחויב לטרוח בפועל. (חידושי ר' שמואל יבמות כתובות עמוד ב).

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אש ומים

גוי מסית ומדיח נטפל ליהודי אחד ושידלו בדברים שימיר דתו. דייך בטיפות אחדות של "מים קדושים", כדי שתינצל מן הלהבה הנוראה הצפויה לכל יהודי בגהינום. גיתך היהודי והשיב לו: אם הלהבה כה גדולה ונוראה מה יועילו טיפות אחדות של מים.

ספר "חד וחלק" חלק ב' דף (קלב)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליהו, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה, הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, אליהו בן זהרה, , שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר.

תפקידה המיוחד של האמא, לשמור על הבית מפני השפעות זרות. לא להכניס הביתה ספר שאת מחברו לא היינו מוכנים להכניס לביתנו, כי מחבר הספר הכניס את נשמתו לתוך הספר. אם נתחיל עם הספרים, אז נבין איך להישמר מהמשחקים ומדברים חמורים יותר ותהיה לנו גם סיעתא דשמיא, כי כשהבית נקי השכינה שורה שם.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

להודות בשתי העולמות

פי ב'יצחק יקרא לך זרע (כא. יב)

אמר ר' יודן בר שלום, אין כתיב יצחק אלא ביצחק מי שמודה בשני עולמות ינחל שני עולמות (ב"ר נג. יב). בשלמא להודות בחיי עולם הבא מובן, אבל מאי משמע להודות בעולם הזה. האיר הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, שבדברי המדרש מונחת הארה נפלאה, אין צריך להיות המבט האמיתי על חיי עולם הזה. שהנה האדם סבור שהוא חי בעולם הזה ועליו להכין את עצמו לנחול חיי עולם הבא, וזו טעות. שכן במדרש רואים שהחידוש של יצחק לא היה העולם הבא שלו, אלא שהיה מודה בשני עולמות, שאף על פי שברור שהתכלית היא עולם הבא, אבל גם עולם הזה, כי העולם הזה שהיה ליצחק אינו אותו עולם הזה שאנו מכירים, אלא אדם שעובד את השי"ת מבין כמה יקרים חיי העולם הזה שכל פעולה בהם מביאה את האדם לזכות בחיי נצח בעולם הבא.

ספר "לחתך עליון"

"עם הדומה לחמור", להגדיל את הניסיון

וְאִמְרָא אֲבָרְהָם אֶל נְעָרָיו שְׂבו לְכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר (כב. ה) חז"ל (יבמות סב.) דורשים על המילים "עם החמור": "עם הדומה לחמור", ולמדו מכאן כי עבד אינו מתיחס אחר אביו. והמפרשים כבר עמדו על השאלה, מדוע דוקא כאן, בעקידת יצחק, התחדשה ההלכה הזאת של "עם הדומה לחמור"? התשובה לכך היא: כדי להגדיל את הניסיון! אברהם אבינו יכול לחשוב מה יהיה עכשיו עם ישראל? הרי אני הולך עכשיו לשחוט את יצחק, אם כן ישמעאל יהיה אבי האומה הישראלית, והרי ישמעאל הוא "עם הדומה לחמור", וממנו יצאו כלל ישראל! לכן גילו לאברהם דוקא כאן את ההלכה של "עם הדומה לחמור", כדי להגדיל לו את הקושי והניסיון שבעקידת יצחק ובהשארותו של ישמעאל, הדומה לחמור, לבדו. מה שמגדיל את החשש לעתידו של עם ישראל.

ספר "יחי ראובן"

וְאִמְרָא יִצְחָק אֶל אֲבָרְהָם אָבִיו וְאִמְרָא אָבִי וְאִמְרָא הִנְנִי בְנִי וְאִמְרָא הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאִיֵּה הַשֶּׁה לְעֹלָה. וְאִמְרָא אֲבָרְהָם אֶל יִצְחָק וְאָמַר לוֹ הַשֶּׁה לְעֹלָה בְנִי וְיִלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו (כב. ז-ח)

שאל יצחק את אביו: הלא עיקר הניסיון הוא השחיטה, לשם מה לך איפוא אש ועצים? הלא השריפה שלאחרי השחיטה אין בה עוד משום ניסיון? א"כ משמע, שהאש והעצים נועדו לשם קרבן אחר, איהו איפוא אותו קרבן? ואיה הששה? על כך השיב לו אברהם: "הששה לעלה בני",

